

Reuring, verzet & ontmoeting

*Artikelen, columns,
gedichten, Bijbelse verkenningen
en interviews over geloof in
de overwinning van het goede*

Paula Irik

*Samengesteld, geredigeerd en
van aantekeningen voorzien
door Hans Koenen*

Colofon

ISBN: 978 94 6365 695 5

1e druk 2024

© 2024, Paula irik

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Drukwerk: CSL digitaal B.V.

Omslagbeeld: Anne Marijke Spijkerboer

Omslagontwerp: Maarten Koenen

Tekeningen: Jenk Stronks

Foto auteur: Lars van den Brink

Vormgeving binnenwerk: Evelien Veenstra

Samenstelling, redactie en aantekeningen: Hans Koenen

Adviezen daarbij: Paula Irik

Samensteller en uitgever hebben ernaar gestreefd de rechten met betrekking tot de in deze bundel opgenomen artikelen, columns, gedichten, Bijbelse verkenningen en interviews volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Reuring, verzet & ontmoeting

*Artikelen, columns,
gedichten, Bijbelse verkenningen
en interviews over geloof in
de overwinning van het goede*

Paula Irik

*Samengesteld, geredigeerd en
van aantekeningen voorzien
door Hans Koenen*

Inhoud

Voorwoord door Jodien van Ark	11
Proloog	13
1. Doopsgezinden zouden meer over de Bijbel moeten praten (augustus 1977)	15
Reuring	19
2. Amsterdam: Soms van de grond af opnieuw beginnen (juni 1981)	21
3. 'Ik ben niet zo'n hartgrondige communist' (december 1981)	23
4. De zonde der berusting (april 1984)	28
5. Gesprek met Paula Irik (mei 1984)	29
6. 'Je kunt God niet voor je karretje spannen!' (juni 1985)	31
7. Samen-op-Weg, een zaak van gemeente als geheel (januari 1986)	34
8. 'De kerk stond tegenover de wet' (februari 1986)	36
9. Een warm, kloppend hart (april 1987)	39
10. Van kaartenbak tot soefhoek (december 1988)	42
11. Mensen van de weg (maart 1989)	46
12. Scènes uit het leven van een dominee (oktober 1989)	50
13. In gebed (november 1989)	52
14. 'Zij gaan eruit en zij gaan eraan' (december 1989)	53
15. In de spiegel (april 1991)	64
16. Water dat de stenen breekt (juni 1991)	67
17. 'Eert uw vader en moeder ...' (oktober 1991)	71
18. 'De kerk zou juist de armen moeten opzoeken' (november 1992)	74
19. Gordel-lied (november 1992)	76
20. Kerk anders (december 1992)	78
21. Genieten: een gave (juli 1993)	80
22. Mensbeeld (juli 1993)	83
23. Het ritselen van de Geest (september 1993)	85
24. Kats (september 1993)	86
25. Gij wacht in de nacht (september 1993)	87
26. De weg er tegen (september 1993)	88
27. Dieper dan de diepste diepten (september 1993)	89
28. De kracht van het zwakke (januari 1994)	90
29. Als de buurt sterker is dan het beleidsplan (april 1994)	93
30. Voorgevoel van liefde duurt het langst (oktober 1994)	97
31. Bloot en onomwonden (november 1994)	100
Verzet	105
32. 'Steeds naar de ander gaan' (januari 1995)	107
33. Pluriformiteit, vernieuwing, pijn (februari 1995)	110
34. Eerste kennismaking (februari 1995)	112
35. Storm op komst (maart 1995)	113
36. Het harnas aan gruzelementen (mei 1995)	116
37. Een nooit aflatend waarom (september 1995)	120
38. Van een droom kun je niet eten? (september 1995)	123
39. Uitkeringsgerechtigd (oktober 1995)	126
40. En ze hadden alle dingen gemeenschappelijk (november 1995)	127
41. 'Met onze droom op hinderloop' (november 1995)	131

42. Vertrouwen niet beschamen (januari 1996)	136
43. De methode 'Plons!' (januari 1996)	139
44. In de zorg (maart 1996)	141
45. Dochters doen niet mee, dacht Farao. Foutje (maart 1996)	144
46. Tussen het zootje ongeregeld waait af en toe de Geest (april 1996)	146
47. De kracht van luisteren (juni 1996)	151
48. Buigzaam, of: join the flexible workforce (september 1996)	154
49. De ene kant van Nederland (november 1996)	157
50. Van werken in een rommelige wijk tot werkloze scheepsbouwers (januari 1997)	159
51. In de spiegel (februari 1997)	161
52. Slokjes woede, verlangen, plezier en twijfel (maart 1997)	163
53. Diaconaat incognito (maart 1997)	166
54. Bijbelboek Ruth: dagelijkse kost voor diakenen (april 1997)	169
55. Door het leven gewijd (april 1997)	171
56. Beste Frans (april 1997)	175
57. Wie zichzelf verkoopt ... (mei 1997)	178
58. Met markt minder zorg (juli 1997)	180
59. Iemand groeit uit tot een lach (september 1997)	182
60. Resultaat is mager maar waardevol (september 1997)	185
61. Een 'toetig' minimabeleid (oktober 1997)	187
62. PvdA moet af van het harde neoliberale keurslijf (november 1997)	190
63. Roep om een andere politiek (december 1997)	192
64. Wandelen met God (februari 1998)	195
65. De vreemde metgezel als evangelie (februari 1998)	199
66. Dient de overheid de minsten, dan verdient zij gezag en respect (april 1998)	208
67. Gratis toetje (mei 1998)	210
68. Een verpleeghuis is geen vliegtuighal (mei 1998)	212
69. Oud en onbezorgd? (juni 1998)	214
70. Ook dikke katten slapen weleens (juni 1998)	216
71. De sfeer oppoetsen (juni 1998)	218
72. Van aangezicht tot aangezicht (september 1998)	220
73. Poetsende kangoeroes en zuigende olifanten (maart 1999)	222
74. Generaal pardon (maart 1999)	225
75. Geld is een goede dienaar, maar een slechte meester (mei 1999)	227
76. Niet bij rust alleen (mei 1999)	229
77. De aanhoudster wint (juli 1999)	231
78. Kerk in de buurt (augustus 1999)	233
79. Onmisbare trouw telt niet in BNP (september 1999)	235
80. Paula Irik, arbeidspastor en schoonmaakster (november 1999)	238
81. Waakzaamheid (januari 2000)	242
82. Loon naar werken (februari 2000)	245
83. Uit vrije wil (?) (juni 2000)	248
84. Druk, druk, druk (augustus 2000)	251
85. Millenniumproof (augustus 2000)	253
86. Tegen de zwaartekracht (september 2000)	256
87. Schoonmaken is mensenwerk (november 2000)	259
88. Geen drukwerk (februari 2001)	264
89. Idealen (februari 2001)	265

90. Rust (februari 2001)	269
91. Alles heeft zijn uur (maart 2001)	272
92. Toffe goser (maart 2001)	276
93. Er is genoeg voor iedereen (maart 2001)	277
94. WAO-problematiek (april 2001)	280
95. Passe-PartouR (april 2001)	281
96. Muizen (mei 2001)	284
97. Bidt! (mei 2001)	285
98. 'Kijk, dit gaat over ons' (mei 2001)	289
99. Door roeien en ruiten (september 2001)	293
100. Hemel (november 2001)	297
101. Ruzie in de tent (november 2001)	299
102. Op twee benen staan (november 2001)	300
103. Een plek waar God wonen kan (december 2001)	303
104. Niet tot het naadje (maart 2002)	308
105. In memoriam Ab Harrewijn (mei 2002)	311
106. Eigen vlees en bloed (juni 2002)	313
107. Gebed (augustus 2002)	314
108. Heel veel hoop (september 2002)	315
109. Normen en waarden? (september 2002)	316
110. Adem (november 2002)	318
111. 'Kan niets aan doen' (maart 2003)	319
112. Piratenboot (maart 2003)	321
113. Verhalen van Paula (april 2003)	323
114. Sjouwen en vertrouwen (september 2003)	328
115. Tot op de dag... (oktober 2003)	330
Ontmoeting	333
116. Verhaal voor groot en klein (oktober 2003)	335
117. Een schatkamer (november 2003)	337
118. De rode draad (december 2003)	339
119. Het goede ontvangen (december 2003)	341
120. 'En kattenkwaad!' (mei 2004)	346
121. 'Fijn om zo bij elkaar te zijn' (oktober 2004)	350
122. Zingen over de zorg (oktober 2005)	353
123. Welkom in de stal (december 2005)	355
124. Geestelijke verzorging (februari 2006)	357
125. Zo maar een A'dams lid (april 2006)	358
126. En toch geef ik de hoop niet op (september 2006)	360
127. Er staat een huis in Zuidoost (september 2006)	362
128. Colores (april 2007)	363
129. Iedereen begrijpt de regenboog (april 2007)	365
130. 'Het is missionair werk' (juni 2007)	369
131. Als je goed kijkt, zie je dat alles gekleurd is (augustus 2007)	378
132. Werken op z'n 'straats' (oktober 2007)	380
133. De kleuren van het leven (februari 2008)	383
134. Eten is weten van onderscheid (maart 2008)	389
135. Grace (maart 2008)	393
136. 'Het helpt' (juli 2008)	394

137. Trage troost (november 2008)	395
138. De Engel van de stilte (december 2008)	396
139. 'De krokus wijst beton zijn grens' (april 2009)	397
140. Lekker knuffelen (juni 2009)	398
141. 'Woorden zijn als muziek' (juli 2009)	399
142. 'Achtergrond en richting' (september 2009)	400
143. Kracht van gedenken (oktober 2009)	401
144. 'Waar de gaten vallen, daar meldt God zich' (november 2009)	402
145. Handen vertellen alles (december 2009)	407
146. Je neemt mee wat vertroost en de tijd doorstaat (februari 2010)	409
147. Gedichten aan het begin (maart 2010)	413
148. De koninklijke weg naar het eind voor arm en rijk (maart 2010)	426
149. Een cirkel van aandacht (april 2010)	428
150. 'Het is zaliger te ontvangen' (april 2010)	432
151. Sprekende handen. <i>Een methodiek voor ontmoetingsgroepen</i> (juli 2010)	441
152. Venster naar een ander geheugen (oktober 2010)	446
153. Wat verlangt mijn ziel dan meer? (januari 2011)	449
154. Onwaardige zorg (april 2011)	453
155. Voor allen! (juni 2012)	456
156. Verdriet hoort erbij (april 2013)	458
157. Leven zonder masker (april 2013)	459
158. Meegaan met de beleving (mei 2013)	464
159. Even samen lekker lachen (juni 2013)	465
160. Wachten op de hemel (juli 2013)	466
161. Eigen-wijsheid in het verpleeghuis (februari 2014)	468
162. 'Een gevoel van een geheel. Enigheid' (maart 2014)	470
163. 'In gedachten omhels ik jullie allen' (mei 2014)	476
164. Bevrijdingsdag (mei 2014)	479
165. Levenskunst van mensen met dementie: een leerschool (september 2014)	481
166. Potscherven, herfstbladen (oktober 2014)	489
167. 'De kleine, intieme, serene sfeer' (december 2014)	493
168. 'Want we hebben allemaal de morgen' - Over de ervaring van schoonheid in het verpleeghuis (juni 2015)	495
169. Open brief aan het CIZ (september 2015)	501
170. 'Niet de mens die wij zijn, maar die wij zullen zijn' (juli 2016)	503
171. Bestemming bezieling (september 2016)	508
172. Viool (oktober 2016)	510
173. Vieren van de veelkleurigheid (mei 2017)	512
174. Taal in dienst van menswording (juni 2017)	514
175. Woorden niet altijd nodig (januari 2018)	515
176. Dementees, taal vol broze wijsheid (februari 2018)	517
177. Dementees, een schatkist vol juweeltjes (maart 2018)	520
178. 'Bij mensen met dementie komt de ziel naar boven' (april 2018)	523
179. 'Samen gaan we naar de wens' (juni 2018)	526
180. Oproep tot eerbied (november 2018)	530
181. 'Met kerst is het heel anders' (december 2018)	531
182. 'Met het gehele leven' (april 2019)	534
183. 'Er loopt een touwtje' (mei 2019)	538

184. 'En contact met het Opperhoofd' (mei 2019)	548
185. Amazing grace (april 2020)	551
186. Van ziel tot ziel (mei 2022)	552
187. 'De Heilige Geest komt graag in het verpleeghuis' (december 2022)	555
188. Klein credo uit het verpleeghuis (september 2023)	559
189. God ontmoeten in het verpleeghuis (oktober 2023)	566
Epiloog	573
190. 'Ik hoor bij de mensen die gepakt worden' (november 2023)	575
Nawoord door <i>Thijs Tromp</i>	581
Aantekeningen	587
Personenregister	619
Verantwoording & dankwoord	625
Bibliografie	627

Voorwoord

De taal van Paula Irik sprankelt.

Vanaf haar allereerste pennenvruchten is haar toon dichtbij, speels en fel.

In dit boek zie je een sterke rode draad door haar werk en ook door haar manier van schrijven over dat werk, dat haar steeds dierbaar is.

Met kerkmensen in de Staatsliedenbuurt, met baanloze scheepsbouwers in Noord, met de schoonmaaksters in de verpleegzorg en met de bewoners van het verpleeghuis voor mensen met dementie: het worden mensen met een gezicht en een verhaal en we leren ze in de verhalen van Paula persoonlijk kennen.

In haar lange loopbaan als predikant vond ze, in alle diversiteit, steeds werkplekken waar ze geknipt voor was en waar ze paste.

Steeds maakt ze een dubbelslag: mensen aan het woord laten komen die in de marge van de kerk/ de brave wereld/ de zorg leven én aan de bazen van die kerk en die brave wereld klip en klaar duidelijk maken dat er veel meer aandacht en zorg nodig is voor kwetsbare mensen. Ze pakt ze bij de lurven en klaagt in niet mis te verstane taal het onrecht aan.

Betrokkenheid en actie, en in ieder artikel, interview of verhaal komt op een vaak onverwachte en onnadrukkelijke manier een Bijbels beeld of tekst naar voren die het verhaal optilt en in de gloed van het komende rijk zet, in 'de wereld omgekeerd'.

Haar taalgebruik is altijd laagdrempelig. Vaak speels als ze schrijft over de mensen waarmee ze werkt. Ze blijft laagdrempelig maar enorm fel als ze over hoogwaardigheidsbekleders schrijft. Dan wordt ze de moeder van Kattemenoel, de kat uit het gedicht van Annie M.G. Schmidt die haar zoon leert te blazen tegen het grote waf-woef-waf, het grote kattenkwaad dat door de wereld gaat.

Op haar laatste werkplek, als geestelijk verzorger in het verpleeghuis Eben Haëzer in Amsterdam-Zuidoost, heeft ze de manier van schrijven die haar werk al vanaf het begin kenmerkt, uitgebouwd tot een methode, die mensen zonder veel taal zélf aan het woord laat. Ze heeft daarmee ook geliefden en verzorgenden van mensen met dementie een grote dienst bewezen, want het helpt om met nieuwe oren te luisteren. Het Dementees is een mooi Irikiyaans woord voor taal die, samen met zingen, lachen en nabij-zijn, communicatie mogelijk maakt op plekken waar veel afgebrokkeld is en onmogelijk lijkt.

Dit boek, zorgvuldig samengesteld door Hans Koenen, geeft een mooi beeld van Paula's passie en productiviteit door de jaren heen.

Gelukkig is ze nog lang niet uitgeschreven!

Jodien van Ark (was docent aan de predikantsopleiding van de protestantse kerk en is twee dagen ouder)

Proloog

1. Doopsgezinden zouden meer over de Bijbel moeten praten ¹

Hervormd theologisch studente Paula Irik onder mennisten

Van een onzer redacteuren

Het verlangen om eens kennis te maken met het platteland en in het bijzonder een kerkelijke gemeente op het platteland, heeft de theologisch studente Paula Irik deze zomer naar Frieslands midden gedreven. 'Ik moet per slot van rekening iets weten van zo'n dorpsgemeenschap, als ik straks zelf de praktijk in ga.' Als hervormd studente werkt zij er in de doopsgezinde streekgemeente Midden-Friesland, in de allereerste plaats in Akkrum.

Mejuffrouw Irik is om voornamelijk praktische redenen in een menniste 'formidden' terechtgekomen. Zij had namelijk al spoedig in de gaten dat het gemakkelijker was om in de Doopsgezinde Broederschap een tijdelijk plaatsje te vinden dan in haar eigen Hervormde Kerk. Door bemiddeling van prof. dr. H.B. Kossen, die connecties in Midden-Friesland heeft, kwam zij in Terhorne terecht bij de familie K. Woudstra.

Haar werk in de gemeente Akkrum bestaat voor het grootste deel uit bezoeken aan voornamelijk oudere mensen, en preken. 'De meeste andere activiteiten in de gemeenten liggen toch stil in de zomermaanden.' Een aardige onderbreking was het deelnemen in het recreatieteam in 'De Buorkerij' in Terhorne. Beurtelings doet daar een predikant van hervormde, gereformeerde en doopsgezinde gemeenten en een rooms-katholiek geestelijke aan mee. Paula deed mee voor de doopsgezinden.

De Akkrumer gemeenteleden wisten van de komst van Paula Irik. Door middel van een stencil waren zij ervan op de hoogte gebracht en zij had dan ook gemakkelijk toegang bij alle gemeenteleden. Hoewel natuurlijk in die betrekkelijk korte tijd (van half juni tot eind augustus) niet alle gemeenteleden kunnen worden bezocht, krijgt mejuffrouw Irik toch een goede indruk van de sfeer in een doopsgezinde plattelandsgemeente.

'Ik leer ervan. Alleen al dat je zo'n plattelandsgemeente eens meemaakt, eens ziet wat de voor- en nadelen van een dorpsgemeenschap zijn. Ik ben altijd de stad gewend geweest. Ik studeer in Amsterdam, heb stage gedaan in Amsterdam-Noord, mijn ouders wonen in Utrecht... Dan denk je weleens, hoe zal het mij vergaan als ik in een dorpspastorie terechtkom? De mensen vertellen mij veel over hun kerk, hun werk en hun leven. Ik ben erg blij met die openheid.'

Paula Irik is helemaal prettig ontvangen, vindt zij zelf. En van de zo strenge sociale controle in een dorpsgemeenschap, waar zij veel over hoorde, is

---

¹ *Leeuwarder Courant*, 20 augustus 1977

niets te merken. ‘Nu zit ik hier natuurlijk in de toeristentijd in Terhorne, dat is wel een makkelijk seizoen wat dat betreft. Dat geldt ook wel een beetje voor Akkrum, maar daar komt bij dat ik daar niet woon, daar kom ik alleen maar iedere dag binnenfietsen.’

De doopsgezinden waren haar niet helemaal vreemd. Zo heeft zij een doopsgezinde vriend, die hetzelfde werk doet in Rottevalle. Prettig vindt zij, dat in doopsgezinde kring, niet zo hoog tegen het ambt wordt aangekeken. Dat is in haar eigen kerk weleens anders. ‘Zelf heb ik een vrij stevige calvinistische opvoeding gehad. In alle vrijheid overigens, zonder indoctrinatie en zonder overdreven opzien tegen het ambt. Maar tijdens het leer-vicariaat en ook bij studiecollega’s merk ik, dat dat ‘opzien tegen het ambt’ wel degelijk bestaat.’

Haar opdracht in Akkrum, waar het gaat om de bezoeken, ziet Paula Irik eigenlijk alleen als een soort kennismaking. ‘Ik vind het prettig mensen over hun kerk en geloof aan de praat te krijgen. Het is mij opgevallen, dat er hier ook veel arbeiders lid zijn van de doopsgezinde gemeente. Dat is in Amsterdam bijvoorbeeld toch anders en daarom had ik hier ook veel meer deftigheid verwacht. Nee, ik kom beslist niet met een boodschap binnen, vooral niet omdat ik als hervormde tussen de doopsgezinden zit.’

Er ontstaan weleens leuke discussies. ‘Zoals over de kinderdoop. Een zaak, waar ik heel veel over nadenk. Ik zeg niet, dat ik zonder meer tegen de kinderdoop ben. Ik zal die in de toekomst dan ook zeker wel toepassen. Maar zoals ik er nu over denk, geloof ik dat ik mijn eigen kinderen niet zou laten dopen. Zo vind ik de doopcatechese van zeer groot belang. Daarom, vind ik, mag de kinderdoop ter discussie staan, het mag niet zo vanzelf spreken.’

De doopsgezinden, aldus Paula Irik, geven blijk van een groot historisch bewustzijn. ‘Ze weten waar ze vandaan komen. Zeker ook in die kwestie van de volwassendoop wordt dat zeer duidelijk. Maar hier in Akkrum valt mij de theologische kennis tegen. Het is grappig om bij heel veel bezoeken als eerste opmerking over theologische, bijbelse zaken te horen: ‘Daar voel ik niet zoveel voor.’ Maar het is toch mooi, als je die Bijbelverhalen hoort, dat dat een tijdje helemaal niet belangrijk is. Je hoort dan een boodschap, die verrassend voor je is, meer dan spannend om te horen. Maar bij veel doopsgezinden staan de menselijke vragen voorop, de menselijke keus.’

‘Bij mij staat voorop, wat God met ons mensen is begonnen. Dan gaat het niet om de natuur met al zijn strenge wetten, maar om de aarde onder de hemel. Het gaat in Gods geschiedenis niet om iets dat zomaar is opgeborreld, het begint op een bepaalde manier en wij leven ergens naartoe: naar het Rijk.’

‘Je krijgt er zo ontzettend veel zin in om ook in de Doopsgezinde Gemeente het gesprek over de bijbelse theologie op gang te brengen. Hier zit je dan wel met de moeilijkheid dat er niet een voldoende aantal predikanten is. Daar komt bij, dat uit traditie de weegschaal tussen leer en leven bij de doopsgezinden duidelijk meer naar het leven doorslaat...’

‘Ik vind dat Gods ‘ja’ tegen ons altijd voorop moet staan. Gods trouw aan

trouweloze mensen. Het gesprek over de vraag wat ons als christenen te doen staat (teken van Gods Rijk te zijn) moet een belangrijk bestanddeel van het gemeentelven zijn. Daarbij mogen best harde noten gekraakt worden. Niet omdat de een beter is dan de ander, of het beter weet dan de ander, want we zijn allemaal maar 'begenadigde zondaren'. Ook in de doopsgezinde gemeenten zou een goede Bijbeluitleg van zeer groot belang zijn, maar er wordt te weinig gepraat over de Bijbel. Dat is jammer...'

Eind augustus vertrekt Paula Irik weer uit de doopsgezinde gemeente van Akkrum. Dan wacht de studie weer. Samen met een vriendin gaat zij dan een deel van de dag het werk doen van een wijkpredikant in Amsterdam-West. 'Ik blijf dus in de praktijk.' Als alles goed gaat, kan de studie in februari volgend jaar worden afgesloten, maar dat wijkwerk in Amsterdam duurt tot en met december 1978. 'Tot zo lang blijf ik dan maar studeren.'

Reuring

